

Blaðið eigur ein at
vissa sær á posthú-
inum.

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐRALAG

Nr. 1

MIKUDAGIN
5. JANUAR 1966

39. ARG.

Norðoya Javnaðarfelag 30 ár

I gjár — 4. januar — var Norð-
oya Javnaðarfelag 30 ár.
I komandi blað verður sagt frá

søgu felagsins og um hátíðarhal-
ið, sum verður í Klakksvik leygar-
dagin 15. januar.

POLITISKT KRABBAMEIN - sjálvstýrisflokkan endabrestur

Sama politiska krabbameinið, sum drap sjálvstýrið bæði í
gamla sjálvstýrisins líki og fólkaflakksins líki verður at drepa
tjódveldið.

Gamla sjálvstýrið hevði einuferð
reinan meirluta, men visti einki at
gera við henda meirluta. Nýtti ikki
høvi at fremja eitt einasta sjálv-
stýrismál.

Tað doyði av tí politiska krabba
meininum, sum stendst av saman-
blandingini av tí mest stokkkonser-
vativa stórmannaliði og einum liði
av radikalt og ofta sosialistisk
hugsandi monnum.

Hesir báðir bólkarnir kundu bara
verða samdir um at rópa hurrá fyri
einum sunnudags-romantiskum sjálv-
stýrisreipi, men sum teir ræddust,
hvørja ferð, ið kansur var at fáa
bara ein part av einum eiti av
sjálvstýrispolitikki framan.

Sama tilfelli við fólkaflakkinum,
ið einuferð lá tætt úti undir rein-
um meirluta, men sum stakk halan
millum beinini, tá ið á stóð, og
flokkinur hevði atstøðu til at taka
og gera sín stóru orð sum kvett-
ing, fullveldi og loysing til veru-
leika.

Vit taka hondina niður í posan,
og úr lögtingstíðindum draga fram
nøkur dømi úr allari rúgvuni, har
ið sjálvstýrismenn ræddust seg
sjálvan:

Sjálvstýrismenn feldu javnaðar-
manna uppskotið - um, at kongs-
góðsið skuldi gerast lögtingsins
ogn og uttan viðurgjald — ásan-
andi, at kongsgóðsið rættiliga var
egn landsins ella fólksins, ið buði
í landinum. (So ringt, at unga sjálv-
stýrið má spyrja, um hetta kann
vera satt).

Sjálvstýrismenn feldu uppskotið
javnaðarmanna um, at eingin lær-
ari skuldi kunna fáa fast pláss við
føroyska fólkaflakkinum uttan prógv
í føroyskum máli. (Eisini ótrúligt
hjá unga sjálvstýrismanninum).

Sjálvstýrismenn feldu javnaðar-
flokksins uppskott um at seta á
stovn ein mentunnargrunn fyri
Føroyar. (Ótrúligt, heldur hin ungi!)

Fólkaflakksmenn hava ikki bara
stungið halan millum beinini, tá ið
talan var um at gera álvara av við
taka landið, «at kvetta» ella «at
gera leyste, men hann hevur ikki
greitt atkvøðu fyri einum av mál-
unum, ið gav okkum:

«móðurmálið sum okkara høvuðs
mál í skúla, í kirkju, í umsiting,
sum lóggávumál, ja, í øllum for-
um her á landi».

«góðkenning av okkara flaggi
heima sum á øllum okkara skip-
um».

«lógávuveldi í øllum sermálum á
sjógv í landi».

«rætt til mann í uttanríkisráð-
num».

«rætt til menn á teir ymsu don-
sku uttanríkisstöðum sum am-
basadum, gesantskøpum, og konsu-
látum».

«rætt til yvirtøku av øllum A-
málunum».

«rætt til yvirtøku av B-málunum
aftaná samráðing um yvirtøkubátt-
in og treytir».

«ja, sum gav okkum rætt til
sjálvi at avgera, hvussu langt, ið
vit vildu ganga í yvirtøku og sjálv-
stýri undir tí fullu stjórnlágliga og
rættarlaga ábyrgd, herundir at taka
loysing, um okkum fellur tað at
tæna okkum best.»

Einki av hesum hevur fólkaflak-
kurin greitt atkvøðu fyri. Hann hev-
ur bara sitið og talað um nakað
annað, tá ið javnaðarflokkinur
saman við gamla sjálvstýrinum og
sambandinum hava gjøgnumført alt
hetta og meira av náttúrligum
sjálvstýrismálum, hava gjøgnumført
tey í bestu semju við danir.

Við øðrum orðum: Meðan javna-
ðarmenn, gamla sjálvstýrismenn og
sambandsmenn rættindaliga hava
loyst øll «problemir» viðvíkjandi
sjálvstýrisspurninginum soleiðis, at
tað er eingin træta við danir um,
hvussu nógv ella lítið sjálvstýri vit

Har skilaloysið valdar

Endurnýggjan av fiskiskipaflot-
tunum, frá teim gomlu sluppunum
til stór nýggj stálinuskip, var fyrst
og fremst roknað uppá saltfiska-
veiði undir Grønlandi við sølu til
Italien, sum gav nógv hægsta pris.
Harnæst feskfiskaveiði undir Fø-
royum um vetrarnar við sølu á
bretska marknaðinum.

Henda veiða og henda søla fór
eisini fram tey fyrstu árin aftaná
at føroyingar høvdu fingið sær
nýggj og stáslig skip, ótarnað og
við góðum úrsliti.

Men so kom vend í. Aftaná
seinasta lögtingsval, har hitt so-
kallaða «sjálvstýrislandsstýrið» varð
skapað, legði tað uppi sølupolitikk-
in og steiðaði allari sølu til Italien.
Hetta fekk teir óhugnaliga avleið-
ingar, at fleiri fiskivinnufelag av
hesi orsök fóru á húsagang, og
fiskimenn í hópatali mistu hvørt
oyra, teir høvdu sett í skipið. Skip-
ini vóru seinri latin til vinir og
kenningar fyri lítið og lætt.

Men so avleiðingarnar frambyr.
Tíverri sær tað so út, sum tær
verða enn meira greifligar og ó-
hugnaligar enn ein av fyrstantið
hevði hópáð. Mangur roknaði við,
at sølusteðgurin til Italien, sum
stóðst av landsstýrisins skilaloysi
bert fór at verða fyríbils. Men
hetta tykist ikki at fara at verða
so. Fiskekeyparamir í Italien vildu
hava fisk. — Teir høvdu undir
falagsmarkaðarsamráðingunum
vissað sær 50.000 tons innflutt til

skulu hava, men einans stendur á
okkum, hvussu langt ið vit sjálv-
stýrisliga fara, um vit standa við
tí, vit hava í dag av sjálvstýri, ella
vit fara longri ella taka fulla loys-
ingina.

Spurningurin, trætan við danir er
altsó loyst við uppskottum frá javna-
ðarmonnum.

«Og nú sita sjálvstýris 4 snokla-
flokkar á tingi við reinum meirluta
og hava høvi at avgera alt tað
sjálvstýri, teir ynskja, til og út um
loysing. Men hvat gera teir?»

Verða teir at gera meiri av
sjálvstýrisliga enn tann reini sjálv-
stýrismeirlutin gjørdi í 1918—20?

Nei!

Hví?

Ti

sjálvstýrisbólkarnir allir samlir líða
av politiskum krabbameini:

Radikalar, sosialistiskar kreftur
og stokkkonservativar kapitalistisk-
ar kunnu ongatið sita um sátt og
í semju fremja nøkur principiel
mál, annaðhvørt talan er um tjóð-
skaparlig og stjórnlágliga ella sosial,
mentunnarlig og radikal vinnulig
mál.

Eingin semja, eingin meirluti,
eingin framburður — og tí raplar,
tí detta teir sundur og minka frá
11 til 2 sum gamla sjálvstýrið og
frá 12 niður í 5—6 sum fólkaflak-
kurin, ella brýtur ongatið reiðiliga
fyri nev sum framburðsflokkinur
ella Kjartan Mohr.»

«Helsingurin av okkum tjóð-
veldismonnum er konservativur.
Ein lítill partur er bara nationalur.
Hin minni helsingurin eru reinir
socialistar. Tí kunnu vit ongan poli-
tikk føra!» (tjóðveldismaður).

heilt lágan toll, so fingur teir ikki
fiskin úr Føroyum, so vildu teir
hava hann aðrastaðir frá. Útslitid
varð so tað, at fransar og russar
komu við tilboð um at lata tann
fisk, føroyingar noktaðu teimum.
Hesin dólgaðskapur hevur fingið
tær fylgjur, at um ikki Noreg, sum
í ár var í trotti uppá saltfisk, keypti
føroyska saltfiskin, so vóru føroy-
ingar noyddir til í heyst at selt
fiskin til undirpris fyri at sloppið
av við hann.

Annar táttur eru landingarnar í
Bretlandi. Tá føroyingar fluttu út
sjómarkið, blivu bretar í øðini og
settu kvotaskipan aftur í gildi fyri
Føroyar. Men teir sóu beinanvegin,
at hetta tiltak, sum var gjørt í ill-
sinni, var ov illa umhugað, tí bret-
um tørvaðu fisk, og vildu fegnir
fáa føroyska fiskin. So longu sein-
asta summer boðaðu bretar frá, at
teir fegnir vildu tosa við føroying-
ar um kvotaskipanina.

Við tí í huga, sum fór fram
undir samráðingunum fyri ári síð-
ani, var at venta, at landsstýrið
mannað seg væl við umboðsmenn-
um frá teimum, sum sjógvn rokja
og fiskin eiga — við fiskimonnum
og skipaeigarum. Føroyingar liva
av tí, sum fæst upp úr sjónum.
Tað sum tí umrøddur, er at veiða
nóg og selja væl, hetta skuldi
staðfest einum og hvørjum skila-
manni greitt.

Men landsstýrið sigst ikki at hava
tikið lut í hesum samráðingum,
(Framhald á 2. síðu).

NÝÁRSTOS

60 miljónagrunnurin høvuðsálitið í figgjarpolitikki «sjálvstýris-
landsstýrisins».

Tað er ongum manni dult, at árið
1965 gav væl av sær. Nú merkja vit
reiðiliga, at tær stóru illogurnar, ið
undanfarna landsstýri fekk til ve-
ga, reiðiliga eru farnar at muna.

Á nýársgátt hoyrdu vit oddamenn
siga frá árinum farna. Teir lótu
væl at, flest allir
— Løgmannsroðan
mundi vera tann,
ið menn helst lurt
aðu eftir fyri at
vita, hvat landsins
stýri hevði upp á
hjartað.

Har var einki
av nýggjum. —
Hann ásanandi, at lunnarnir hjá
fyrra landsstýri hava verið góðir at
drigið eftir.

Um yvirtøkur segði hann ikki
stórt, men kundi sjálvandi ikki lata
vera við at nema við hesar, nú val
stundar til.

Menn bitu
merki, í at
ein rødd var
aftur í aftur
komin. — Tað
var skrivarin í
Fiskimanna-
felagnum, J. í
Jákupstovu,
sum hesi sein-
ru árin hevur

verið burturstaddur meginpartin av
árinum — aftur komin av hálvárs-
ferð síni, m. a. við fronsku rivier-
una.

Størri sjúkrakassaveitingar

Framhaldskassin hevur nýliga havt aðalfund. Har varð samtykt
at hekka ymiskar veitingar og at lata eisini fyri tannviðgerð,
brillur og smærri bandasjur.

Hóast limagjaldið í framhalds-
sjúkrakassanum er tað sama, ið á-
sett varð 1. januar 1964: kr. 30,00
pr. ársfjórðing, hevur aðalfundurin
samtykt at lata hægri endurgjald
fyri lækna- og serlæknaviðgerð,
hvíldarheim, og her afturat er tað
nýtt, at eisini verður veitt endur-
gjald fyri tannlæknaviðgerð, brillur
og smærri bandasjur, alt hetta
at galda frá 1. januar 1965.

Eisini hevur verið hugsað um at
endurgjalda fyri medisín, men eftir
núgaldandi medisinskipan er tor-
ført at finna eina loysn, so leingi
løgtingið ikki broytir reglurnar um
medisín. Tað hevur verið heitt á
myndugleikarnar, men uttan úrslit.

Frá 1. oktober 1965 er inntøku-
markið fyri limarett í framhalds-
sjúkrakassanum kr. 18.200 + kr.
1.700 fyri hvørt barnið undir 15
ár. Tað varð hildið av framhalds-
sjúkrakassanum, at hóast inntøku-
markið nú má sigast at vera sam-
svarandi vanligari inntøku hjá hand-
verkarum, so er tilgongdin til kass-
an ikki stór, tá hugsað verður um
tað tal av skattagjaldarum, ið liggja
omanfyri markið. Av tí at lækna-
armir ár um ár hækkaðu gjöldini
teir tóku frá limunum, varð hetta
mál reist yvirfyri landsstýrinum.
Landsstýrið sendi málið til prisráð-
ið, men enn er einki komið burtur
úr.

SKULA TIT BRÚKA BIL

persónkoyring ella skúla-
koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

Føroya Skipara- og Navigatørfelag

heldur ársaðalfund í losjuni við Tinghúsvegin mikukvöld-
ið 19. januar kl. 8 við hesi dagsskrá:

1. Frágreiðing
2. Roknskapur
3. Nevndarval
- Ymist.

Tórshavn, 3. januar 1966.

Nevndin.